

1 Organisatie OKAN in de scholengemeenschap Wijs!

In Sint-Niklaas wordt de onthaalklas vanuit de scholengemeenschap WIJS georganiseerd door PORTUS berkenboom² en door het Sint-Jozef-Klein-Seminarie³. Verschillende andere scholen⁴ - *leshuizen*⁴ - nemen deel en stellen lokalen en logistieke ondersteuning ter beschikking om een aantal nieuwkomers op te vangen. De klasgroepen zitten op verschillende locaties in het stadscentrum. Het is enerzijds belangrijk voor de integratie van de leerlingen dat zij in klaslokalen zitten tussen andere leerlingen.

Anderzijds houden we op die manier ook de contacten met de scholen levendig voor de okan- en de ex-okanleerlingen.

De OKAN-klassen worden relatief klein gehouden. De leerling krijgt *Nederlands voor nieuwkomers, sport en godsdienst* aangeboden. Voor het uitbouwen van dit taaltraject worden *ontwikkelingsdoelen*⁵ gebruikt.

Naast het taaltraject komen ook algemene doelen zoals *ICT- en wiskundetaal* aan bod. Binnen het curriculum wordt er ook aandacht besteed aan schooltaalwoorden en expressie. Uiteraard neemt het oriënteringstraject (*Wat na okan?*) ook een belangrijke plaats in.

2 Veilig klasklimaat

Voor onze AN-leerlingen is welbevinden en een veilig klasklimaat zeer belangrijk.

We laten leerlingen vertellen over hun land. We gaan met hen op zoek naar verschillen en gelijkenissen tussen culturen. We focussen op de sterktes van de leerling en vertrekken vanuit het positieve. Observaties, gesprekken met leerlingen en intense samenwerking binnen het klasteam zorgen ervoor dat we elke leerling goed leren kennen en dat we een heel geïndividualiseerd traject kunnen aanbieden.

Respect voor ieders eigenheid staat hierbij centraal.

Het is de bedoeling leerlingen kansen en middelen te geven om zelfredzaam te worden, zowel op gebied van taalvaardigheid als in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. We helpen leerlingen hun talenten te ontdekken en hun zelfvertrouwen aan te sterken.

---

¹ Definitieve versie van 15/11/2023

² Contactschool voor het departement en organiserende school

³ Organiserende school

⁴ Alle schoolbesturen binnen SG Wijs (behalve WeTechAcademy omwille van verbouwingen) zijn meewerkende scholen.

⁵ <http://eindtermen.vlaanderen.be/secundair-onderwijs/okan/ontwikkelingsdoelenOkan.pdf>

Leerlingen die een zware rugzak hebben komen moeilijker tot leren. Daarom zetten we in op een warme en persoonlijke aanpak en investeren we in intensieve leerlingbegeleiding. We werken ook nauw samen met CLB en andere externe partners zoals groep Intro, GGZ en CAW bv. via mindspringsessies⁶.

3 Heterogene klasgroepen

OKAN Sint-Niklaas kiest bewust voor heterogene klasgroepen. Dit wil vooral zeggen dat elke klasgroep bestaat uit een mix van jongens en meisjes, sterk en arm taalvaardige leerlingen, leerlingen met veel of weinig (of geen) schoolse ervaring van verschillende leeftijden, en indien mogelijk verschillende moedertalen en culturen... Alle klassen hebben de naam van een kleur. Competitie tussen de klassen is er alleen op een speels niveau bij sport of tijdens klasoverschrijdende projecten.

In de laatste fase van het traject van de leerling wordt er meer op maat gewerkt. Leerlingen worden dan ingedeeld in trajectgroepen volgens domein en finaliteit - om hun doorstroom naar het regulier onderwijs of het volwassenenonderwijs zo vlot mogelijk te laten verlopen.

3.1 Waarom heterogene klasgroepen ?

- Leerlingen leren van elkaar: arm taalvaardige leerlingen hebben een rijke interactie met mondigere leerlingen, deze laatsten blijven uitgedaagd - onder andere omdat ze voor hun medeleerlingen talige boodschappen herformuleren.
- Het werken met heterogene klasgroepen brengt stabiliteit in de klassen. Er kan specifiek gewerkt worden aan het groepsgevoel. De leerlingen zitten gemiddeld slechts één schooljaar in OKAN voor zij doorstromen.
- Wij willen de leerlingen zo veel mogelijk zinvolle lestijd bieden. Zij stromen ook niet allemaal in op 1 september.

3.2 Hoe wordt er gedifferentieerd?

- De leerlingen met specifieke achterstanden krijgen remediëring. Sterk taalvaardige leerlingen krijgen extra opdrachten en uitdagingen aangeboden. In ieder geval moeten leerkrachten met heterogene groepen sterk zijn in differentiëren. Voor differentiatie naar beneden faciliteren we dit o.a. door extra ondersteuning aan te bieden, extra lessen te geven aan analfabete leerlingen, (digitaal) lesmateriaal aan te bieden – voor taalsterke leerlingen kan dit betekenen dat ze bepaalde lessen zoals bijvoorbeeld geschiedenis of wiskunde snel meevolgen in het reguliere onderwijs. Wij zetten ook zo veel mogelijk in op co-teaching.
- Leerlingen die na één schooljaar door het klasteam nog niet klaar bevonden worden om door te stromen blijven langer dan één schooljaar in OKAN.
- De klassen worden samengesteld volgens start van hun taaltraject : we spreken van

---

⁶ <https://www.psycho-educatie.be/cursus/mindspring-junior>

- instroomklas (leerlingen die pas gearriveerd zijn in België),
- starters (leerlingen die nog aan het begin staan van hun taaltraject) en
- gevorderden (leerlingen die al een stukje taaltraject hebben afgelegd).

De analfabete, zwak gealfabetiseerde en anders gealfabetiseerde leerlingen van OKAN Sint-Niklaas worden mee opgenomen in de heterogene groepen, zodat hun mondelinge taalvaardigheid en luistervaardigheid beter evolueert. Zij krijgen op deze manier meer kansen tot rijke interactie. Doordat ze kunnen deelnemen aan het gewone klasgebeuren winnen de analfabete leerlingen aan zelfvertrouwen en hebben ze niet het gevoel dat ze minder waard zijn.

Voor het technisch alfabetiseren worden de analfabete en de anders gealfabetiseerde leerlingen wel een aantal lessen per week apart genomen in de regenboogklas.

4 Pedagogische activiteiten

Wij bereiden de leerlingen voor op de overstap naar hun vervolgtraject. (secundair onderwijs, volwassenenonderwijs, VDAB, ...) Zoals de omzendbrief⁵ het stelt is het leerprogramma van de onthaalklas zeer sterk gericht op het *verwerven van het Nederlands*. Het uitwerken van een *oriënteringstraject* en het aanleren van *burgerzin* maken deel uit van het programma maar altijd met de focus op het aanleren van de Nederlandse taal.

4.1 Taaltraject

Taal leer je best in een zinvolle context via onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de jongeren, door functionele lees- en schrijfoopdrachten aan te bieden, door vakinhouden uit handboeken in te zetten of door jongeren met elkaar in dialoog te laten gaan.

Het aanbieden van talige structuren moet voor een meerwaarde zorgen om in communicatie te gaan met verschillende gesprekspartners. We focussen ons niet zomaar op woordenschat maar vooral op wat leerlingen met die bagage aan woorden kunnen doen.

De leerlingen moeten de kans krijgen om te praten en om met elkaar in interactie te gaan. Leerlingen actief laten leren door ervaringen uit te wisselen, te observeren en te reflecteren zijn hier voorbeelden van. Er worden werkvormen gebruikt die samenwerking nodig maken.

Feedback en ondersteuning nemen een belangrijke plaats in tijdens het leerproces van de jongere anderstalige nieuwkomer. Duidelijke instructies geven, taal opbouwen van concreet naar abstract en focussen op het proces van het taaltraject zijn belangrijke handvaten om te zorgen voor de maximale uitbouw van hun taaltraject.

Om taal aan te leren is een rijk en gevarieerd taalaanbod nodig dat *uitdagend* en *motiverend* is. Ingaan op nieuwsgierige vragen van de taalleerder is hiervan een voorbeeld.

In OKAN Sint-Niklaas wordt voornamelijk thematisch en projectmatig gewerkt. In het begin van het taaltraject wordt er gewerkt met basiswoordenschat.

We gaan uit van concrete taaltaken: wat heeft een anderstalige jongere nodig om snel te functioneren in klas-, school- en maatschappelijke context?

Deze lesinhouden bieden structuur aan, zodat het automatiseringsproces van de Nederlandse taal kan starten.

Er wordt een mondelinge basis gelegd om dan geleidelijk aan naar meer taalproductie over te gaan. Het doel is om de leerling zo vlug mogelijk zelfredzaam te maken.

We verkennen ook – in het kader van opvoeden tot burgerzin - de omgeving van de stad Sint-Niklaas actief (bezoek aan het stadhuis en de politie, kennismaking met JAC en VDAB,...). We werken hierbij samen met de verschillende leshuizen, de beide academies en stad Sint-Niklaas (bv. via fietslessen en sportdagen).

Leerkrachten bieden in een verdere fase - met de nodige ondersteuning en differentiatie – stapsgewijs *meer abstracte* thema's en meer complexe taken aan. Allerlei tekstsoorten komen hier aan bod, er is ook ruimte voor genietend lezen. Het aanleren van taalstrategieën zoals het onderscheiden van hoofd- en bijzaken, het leggen van verbanden tussen bestaande en nieuwe kennis is één van de speerpunten. Ook hier is er ruimte voor differentiatie.

4.2 Oriënteringstraject

Naast het ontwikkelen van het taaltraject is het vervolgetraject een belangrijk onderdeel van het onthaalonderwijs.

Via een uitgebreid aanbod aan ateliers, lessen in het regulier onderwijs, snuffelperiodes en trajectgesprekken krijgen onze leerlingen een duidelijk zicht op hun opties in het vervolgonderwijs. Ze exploreren hun interesses en staan stil bij hun sterktes en werkpunten. Dit alles draagt bij tot een gefundeerde studiekeuze .

Er wordt ten slotte ook gezorgd voor een warme overdracht.